

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen maakaasumarkkinalaiksi

Eduskunnalle on vuoden 1999 valtiopäivillä annettu hallituksen esitys n:o 134/1999 vp maakaasumarkkinalaiksi. Nyt

koolla oleva eduskunta, jolle talousvaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 8/2000 vp, on hyväksynyt seuraavan lain:

Maakaasumarkkinalaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tämän lain tarkoituksena on varmistaa edellytykset tehokkaasti toimiville maakaasumarkkinoille siten, että kohtuuhintaisen ja riittävän hyvälaatuisen maakaasun saanti voidaan turvata. Toimivien maakaasumarkkinoiden ensisijaisina keinoina ovat terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun turvaaminen maakaasun myynissä ja varastoinnissa sekä kohtuullisten ja tasapuolisten palvelupereitteiden ylläpito maakaasuverkkojen toiminnassa.

Maakaasumarkkinoilla toimivien yritysten tehtäviin kuuluu huolehtia asiakkaitensa maakaasunhankintaan liittyvistä palveluista sekä edistää omassa ja asiakkaitensa toiminnassa maakaasun tehokasta ja säästäväistä käyttöä.

2 §

Tätä lakia sovelletaan maakaasumarkkinoihin, joilla tarkoitetaan maakaasun, nesteytetty maakaasu mukaan lukien, maahantuontia, vientiä, siirtoa, jakelua, myyntiä ja varastointia. Tätä lakia ei sovelleta kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäiseen maakaasun jakeluun.

Tämän lain 2, 5 ja 6 luvun säännöksiä ei sovelleta puolustushallinnon maakaasuverkkoihin.

3 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *maakaasuverkolla* toisiinsa liitetyistä maakaasuputkista ja -putkistoista sekä kaikista niihin kuuluvista säiliöistä, laitteista ja laitteistoista joiden sisältönä on maakaasu, muodostettua kokonaisuutta, joka on tarkoitettu maakaasun siirtoon tai jakeluun;

2) *maakaasun siirtoverkolla* maakaasuputkistoa, jonka kautta maakaasua kuljetetaan korkealla, vähentämättömällä paineella;

3) *maakaasun jakeluverkolla* paikallista tai alueellista maakaasuputkistoa, jonka kautta maakaasua kuljetetaan vähennetyllä paineella;

4) *maakaasun siirroilla* maakaasun kuljettamista siirto- tai jakeluverkossa maakaasukaupan osapuolten välillä;

5) *maakaasun varastoinnilla* maakaasun säilytystä muualla kuin maakaasuputkistossa;

6) *maakaasuverkkotoiminnalla* liiketoimintaa, jossa toiminnanharjoittaja (verkonhaltija) vastiketta vastaan harjoittaa maakaasun siirtotoimintaa maakaasun siirto- tai jakeluverkossa sekä tuottaa ja tarjoaa muita tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä verkonhaltijan tehtäväksi säädettyjä

maakaasun siirto- tai jakeluverkkoon perustuvia palveluja niitä tarvitseville;

7) *maakaasumarkkinaviranomaisella* tarkoitetaan Energiamarkkinavirastoa; sekä

8) *kuluttajalla* kuluttajansuojalain (38/1978) 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettua kuluttajaa.

2 luku

Verkkotoiminnan yleiset velvoitteet ja hinnoitteluperiaatteet

1 §

Verkonhaltijan ja maakaasun varastointi- tai käsittelylaitteiston haltijan tulee ylläpitää, käyttää ja kehittää maakaasuverkkoaan ja -laitteistoaan maakaasuverkkonsa alueella sekä yhteyksiä toisiin verkkoihin asiakkaiden kohtuullisten tarpeiden mukaisesti ja turvata osaltaan maakaasun toimitukset asiakkaille (verkon ja laitteistojen kehittämisvelvollisuus).

Verkonhaltijan ja maakaasun varastointi- tai käsittelylaitteiston rakentajan on huolehdittava maakaasuputken ja maakaasun varastointi- tai käsittelylaitteiston rakentamista koskevan suunnittelun tiedottamisesta kunnille. Toiminnanharjoittajan on yhdessä kuntien kanssa muutoinkin huolehdittava riittävän yhteistoiminnan järjestämisestä siten, että kuntien maankäyttöä koskevat näkökohdat tulevat putkien ja laitteistojen sijoittamisessa huomioon otetuiksi.

2 §

Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät maakaasun käyttö- ja varastointikohteet sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitokset (liittämisvelvollisuus).

3 §

Verkonhaltijan on kohtuullista korvausta vastaan myytävä siirtopalveluja verkkonsa siirtokyvyn rajoissa (siirtovelvollisuus) asiakkaille, jotka ovat maakaasun loppukäyttäjiä tai vähittäismyyjiä ja jotka haluavat ostaa tai myydä Suomesta alun perin tukkumyyjältä omaan käyttöönsä tai jälleenmyyntiin jakeluverkkonsa kautta hankkimaansa maakaasua. Siirtovelvollisuuden edellytyksenä on, että asiakkaat kuluttavat maakaasun käyttöpaikoissaan tai hankkivat jälleenmyyn-

tiä varten vähintään 5 miljoonaa kuutiometriä maakaasua vuodessa ja että maakaasun mittausta on kaukoluentajärjestelmän piirissä.

Oikeus siirtopalvelun saantiin koskee kaikkia mainitun 5 miljoonan kuutiometrin hankintarajan täyttävän hankintasopimuksen tai -sopimusten piiriin kuuluvia käyttöpaikkoja.

4 §

Maakaasumarkkinaviranomainen voi myöntää verkonhaltijalle tapauskohtaisesti tilapäisen luvan kieltäytyä siirtopalvelun tarjoamisesta (poikkeuslupa), jos verkonhaltija katsoo joutuvansa vakaviin taloudellisiin tai rahoituksellisiin vaikeuksiin maakaasun pitkäaikaiseen hankintasopimukseen liittyvän ota tai maksa -sitoumuksen vuoksi. Poikkeuslupaa on haettava ennen kieltäytymistä siirtopalvelun tarjoamisesta. Poikkeusluvan hakemista koskevasta menettelystä (poikkeuslupamenettely) ja siihen liittyvistä määräajoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Harkitessaan poikkeusluvan myöntämistä maakaasumarkkinaviranomaisen tulee ottaa erityisesti huomioon seuraavat näkökohdat ja perusteet:

1) yleinen tavoite toteuttaa kilpailulliset maakaasumarkkinat, poikkeuksen myöntämisen vaikutukset maakaasumarkkinadirektiivin (98/30/EY) asianmukaiseen soveltamiseen maakaasumarkkinoiden moitteettoman toiminnan kannalta sekä markkinoiden kilpailutilanne;

2) maakaasualan yritysten ja maakaasumarkkinalain 2 luvun 3 §:ssä määriteltyjen asiakkaiden taloudellisten ja rahoituksellisten vaikeuksien vakavuus;

3) ota tai maksa -sopimusten allekirjoitusajankohdat ja ehdot, mukaan lukien se, missä määrin niissä on otettu huomioon markkinoilla tapahtuvat muutokset sekä missä määrin ota tai maksa -sopimuksen hyväksyminen yrityksen voidaan kohtuudella olettaa voineen arvioida, että seurauksena saattaisi olla vakavia vaikeuksia;

4) toimenpiteet, joihin ongelman ratkaisemiseksi on ryhdytty; sekä

5) verkon yhteenliittymisen aste muiden verkkojen kanssa ja näiden verkkojen yhteentoimivuus sekä tarpeet varmistaa maakaasun toimitusvarmuus sekä täyttää julkisen palvelun velvoitteet. Vakavia vaikeuksia verkonhaltijalla ei kuitenkaan katsota olevan silloin, kun maakaasun myynti ei laske alle ota tai maksa -hankintasopimuksen mukaisen

vähimmäiskäyttömäärän tai kun kyseistä ota tai maksa -sopimusta voidaan mukauttaa tai kun verkonhaltija pystyy löytämään vaihtoehtoisia myyntikanavia.

5 §

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi määrätä, että maakaasun siirtopalvelua koskevista pyynnöistä, neuvottelujen aloittamisesta ja niiden tuloksista on ilmoitettava maakaasumarkkinaviranomaiselle ja kansainvälisille järjestöille, jos Suomen kansainväliset sopimusvelvoitteet sitä edellyttävät.

6 §

Verkonhaltijan tulee julkaista verkkopalvelujensa yleiset myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet.

7 §

Verkonhaltijoiden tulee ilmoittaa maakaasumarkkinaviranomaiselle verkkopalveluiden myyntiehdoista ja -hinnoista sekä niiden määräytymisperusteista siten kuin maakaasumarkkinaviranomainen päätöksellään määrää.

Verkonhaltijan tulee julkaista verkkopalvelujensa hintatasoa sekä verkkotoiminnan tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavia tunnuslukuja siten kuin maakaasumarkkinaviranomainen päätöksellään määrää.

8 §

Verkkopalvelujen myyntihintojen ja -ehtojen sekä niiden määräytymisperusteiden on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä kaikille verkon käyttäjille, ellei erityisistä syistä muuta johdu.

Verkkopalvelujen hinnoittelun on oltava kohtuullista.

Verkkopalvelujen hinnoittelussa ja myyntiehdoissa ei saa olla perusteettomia tai maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja tai rajauksia. Siinä on kuitenkin otettava huomioon maakaasujärjestelmän toimintavarmuuden ja tehokkuuden vaatimukset.

9 §

Verkonhaltijan on järjestettävä edellytykset sille, että asiakas voi sopia kaikista verkkopalveluista sen verkonhaltijan kanssa, jonka verkkoon hän on liittynyt.

Verkonhaltijan on järjestettävä edellytykset sille, että asiakas saa asianomaiset maksut suorittamalla oikeuden käyttää liittymispisteestään käsin koko maan maakaasuverkkoa, ulkomaanyhteyksiä lukuun ottamatta (pistehinnoittelu).

Jakeluverkossa siirtopalvelujen hinta ei saa riippua siitä, missä asiakas maantieteellisesti sijaitsee verkonhaltijan toiminta-alueella.

Kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella voidaan antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä pistehinnoittelun periaatteiden soveltamisesta.

3 luku

Järjestelmävelvoitteet ja maakaasukauppojen selvitys

1 §

Maakaasumarkkinaviranomainen määrää maakaasuverkkoluvassa yhden siirtoverkonhaltijan vastaamaan maakaasun siirtojärjestelmän teknisestä toimivuudesta ja käyttövarmuudesta sekä huolehtimaan siirtojärjestelmän tasevastuuseen kuuluvista tehtävistä tarkoituksenmukaisella ja maakaasumarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla (järjestelmävastuu).

Järjestelmävastuussa oleva siirtoverkonhaltija voi asettaa järjestelmävastuun toteuttamiseksi tarpeellisia ehtoja maakaasun siirtojärjestelmän käyttämiselle. Näitä ehtoja voidaan soveltaa sen jälkeen, kun maakaasumarkkinaviranomainen on hyväksynyt ja vahvistanut päätöksellään ehdot. Vahvistettuja ehtoja voidaan soveltaa muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Järjestelmävastuuseen määrätyn siirtoverkonhaltijan tulee julkaista sekä ilmoittaa maakaasumarkkinaviranomaiselle järjestelmävastuuseen liittyvien palvelujensa voimassa olevat myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet.

Kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä järjestelmävastuun toteutustavasta ja sisällöstä.

2 §

Verkonhaltija on velvollinen huolehtimaan maakaasun mittauksesta ja maakaasukauppojen selvityksestä.

Maakaasukauppojen selvityksen tulee perustua kaukoluennalla tapahtuvaan maakaasun mittaukseen sekä toimituksia kosviin ilmoituksiin. Maakaasukauppojen mittauksesta, selvityksestä ja toimituksia koskevista ilmoituksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Maakaasumarkkinoiden osapuolet ovat velvollisia ilmoittamaan tasevastuun täyttämisen sekä maakaasukauppojen selvityksen edellyttämiä maakaasun käyttöä ja toimituksia koskevia mittaustietoja ja muita vastaavia tietoja. Kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä annettavista tiedoista ja tiedonvaihdoissa noudatettavasta menettelystä.

3 §

Maakaasumarkkinoiden osapuoli on vastuussa siitä, että osapuolen maakaasun hankintasopimukset kattavat osapuolen maakaasun käytön ja toimitukset kunkin taseselvitysjakson aikana (tasevastuu).

Kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella voidaan antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä tasevastuun sisällöstä.

4 luku

Maakaasun myynti ja maakaasun käyttäjän asema

1 §

Maakaasuverkossa määrävässä markkina-asetmassa olevan maakaasun myyjän on toimitettava maakaasua kohtuulliseen hintaan verkkoon liittyneen asiakkaan sitä pyytäessä, jos asiakkaalla ei ole muita taloudellisesti kilpailukykyisiä vaihtoehtoja maakaasun hankkimiseksi maakaasuverkon kautta (toimitusvelvollisuus).

Maakaasumarkkinaviranomainen voi määrätä maakaasun myyjän toimittamaan maakaasua maakaasun käyttäjälle, jos tällä ei ole muuten mahdollisuutta saada maakaasua.

2 §

Myyjän tulee pitää myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet kuluttajien sekä toimitusvelvollisuuden piirissä olevien asiakkaiden saatavilla. Niissä ei saa olla kohtuuttomia tai maakaasukaupan kilpailua rajoittavia ehtoja tai rajoituksia.

Myyjien tulee ilmoittaa maakaasumarkkinaviranomaiselle myyntiehdoista ja -hinnoista sekä niiden määräytymisperusteista siten kuin maakaasumarkkinaviranomainen päätöksellään määrää.

3 §

Maakaasun myyjän tulee esittää laskutuksessa asiakkailleen erittely siitä, miten maakaasun hinta muodostuu siten kuin maakaasumarkkinaviranomainen päätöksellään määrää.

Myyjien tulee julkaista maakaasun keskimääräistä hintatasoa kuvaavia tietoja maakaasumarkkinaviranomaisen määräämällä tavalla.

4 §

Toimitusvelvollisuuden piirissä olevalla kuluttajalla tulee olla mahdollisuus tehdä myyjän kanssa sopimus maakaasun myynnin lisäksi maakaasun siirron edellyttämästä siirtopalvelusta. Tällöin myyjä vastaa kuluttajaan nähden myös siirtopalvelusta.

5 §

Maakaasun toimitus voidaan keskeyttää, jos kuluttaja huomautuksesta huolimatta laiminlyö maakaasun myyjälle tai jakeluverkonhaltijalle tulevien maksujen suorittamisen tai muuten olennaisesti rikkoo maakaasun myynnistä tai verkkopalvelusta tehdyn sopimuksen ehtoja.

Maakaasun toimitusta ei voida kuitenkaan maksujen laiminlyönnin vuoksi keskeyttää vakituisena asuntona käytettävästä rakennuksesta tai sen osasta, jonka lämmitys on riippuvainen maakaasusta, lokakuun alun ja huhtikuun lopun välisenä aikana ennen kuin on kulunut neljä kuukautta laiminlyödyn maksun eräpäivästä.

6 §

Kuluttajansuojasta maakaasun markkinoinnissa on voimassa, mitä sähkömarkkinalain (386/1995) 27 a—27 f §:ssä säädetään vakiokorvauksesta, vahingonkorvauksesta viivästyksen vuoksi, virheestä, hinnanalennuksesta, vahingonkorvauksesta virheen vuoksi ja vastuutahoista.

5 luku

Toimintojen eriyttäminen

1 §

Maakaasualan yrityksen on eriytettävä maakaasuverkkotoiminta, maakaasun myynti- ja varastointitoiminta toisistaan sekä maakaasualaan kuulumattomista liiketoiminnoista.

Jos maakaasualaan kuulumaton liiketoiminta on vähäistä, tällaista vähäistä tavaroiden tai palvelujen myyntitoimintaa ei tarvitse eriyttää maakaasun myynnistä. Toiminta katsotaan vähäiseksi, jos sen liikevaihto ei ylitä 10 prosenttia maakaasun myynnin liikevaihdosta.

2 §

Eriyttämisellä tarkoitetaan tässä laissa sitä, että eriytettävälle maakaasuliiketoiminnoille on laadittava tilikausittain tuloslaskelma ja tase. Tuloslaskelma ja tase, joiden tulee olla yritysten kirjanpidosta johdettavissa, on laadittava soveltuvin osin kirjanpitolain (1336/1997) säännösten mukaisesti.

3 §

Maakaasuliiketoimintaa harjoittava kunnallinen laitos tai kuntayhtymä tulee eriyttää kirjanpidollisesti kunnasta ja sille tulee laatia tilikausittain osakeyhtiön tilinpäätöksen kanssa vertailukelpoinen tuloslaskelma ja tase.

4 §

Yrityksen tai kunnallisen maakaasuliiketoimintaa harjoittavan laitoksen tilintarkastajien tulee tarkastaa eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat, taseet ja niiden lisätiedot. Heidän tulee antaa tilintarkastuskertomuksessa lausunto siitä, ovatko eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat ja taseet ja niiden lisätiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiset.

5 §

Eriytettyjen liiketoimintojen tuloslaskelma ja tase lisätietoineen ovat julkisia ja ne tulee esittää yrityksen tilinpäätökseen sisältyvänä liitetietona. Maakaasuliiketoimintaa harjoittavan kunnallisen laitoksen tilinpäätös sekä eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat ja taseet lisätietoineen tulee esittää kunnan tilinpäätöksessä.

6 §

Kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella voidaan säätää siitä, miten toimintojen eriyttäminen toteutetaan sekä miten eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat ja taseet laaditaan ja mitä niiden lisätietoina annetaan sekä miten nämä tiedot julkaistaan.

Maakaasumarkkinaviranomainen voi antaa määräyksiä eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmien ja taseiden toimittamisesta lisätietoineen sekä toimintoja harjoittavien yritysten tilinpäätöksiin toimittamisesta maakaasumarkkinaviranomaiselle.

Maakaasumarkkinaviranomainen voi perustellusta syystä myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia tämän lain vaatimasta toimintojen eriyttämistavasta, jos sen toteuttaminen lain vaatimusten mukaisesti olisi kohtuuton.

6 luku

Luvat ja ilmoitukset

1 §

Maakaasuverkkotoimintaa saa harjoittaa vain maakaasumarkkinaviranomaisen antamalla luvalla (maakaasuverkkolupa). Lupa myönnetään toistaiseksi tai erityisestä syystä määräajaksi. Lupa voidaan myöntää yhteisölle tai laitokselle.

Maakaasumarkkinaviranomainen voi yksittäistapauksessa vapauttaa määräajaksi tai toistaiseksi verkonhaltijan luvanvaraisuudesta, jos verkonhaltijan maakaasuverkolla on vähäinen merkitys maakaasun siirron kannalta.

2 §

Lupa myönnetään, jos luvanhakijalla on tekniset, taloudelliset ja organisatoriset edellytykset huolehtia maakaasuverkkotoiminnasta maakaasumarkkinoina koskevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Luvan hakijan tulee täyttää seuraavat edellytykset:

1) hakijan organisaation tulee vastata sen verkkotoiminnan laajuutta ja luonnetta;

2) hakijalla tulee olla palveluksessaan riittävä henkilöstö;

3) hakijalla tulee olla taloudelliset edellytykset kannattavaan maakaasuverkkotoimintaan;

4) hakijalla tulee olla palveluksessaan henkilö, joka on nimetty käytön valvojaksi ja jolla on maakaasusetuksessa (1058/1993)

säädetty pätevyys ja mahdollisuus valvoa putken käyttöä.

Lupa voidaan liittää toiminnan kannalta tarpeelliseksi katsottavia ehtoja.

Lupaa ei voida siirtää toiselle yhteisölle tai laitokselle.

3 §

Maakaasumarkkinaviranomainen voi peruuttaa maakaasuverkkoluvan, jos

1) luvanhaltija lopettaa maakaasuverkko-toiminnan;

2) luvanhaltija ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä; tai

3) luvanhaltija toistuvasti ja olennaisesti rikkoo 2 luvun 1—3 §:ssä taikka 3 tai 5 luvussa säädettyjä velvoitteita vastaan.

4 §

Jos maakaasuverkkolupa peruutetaan, maakaasumarkkinaviranomaisen on tarvittaessa päätettävä niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdyttävä kyseisen verkkotoiminnan ylläpitämiseksi.

Jollei verkon siirtämisestä toiselle verkonhaltijalle sovita, maakaasumarkkinaviranomainen voi päättää luvan siirtämisestä sekä maakaasuverkon lunastamisesta korvausta vastaan. Korvauksen perusteiden ja määräämisen osalta on noudatettava, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) säädetään lunastusmenettelystä ja -korvauksesta.

5 §

Maan rajan ylittävän siirtoputken rakentamiseen on haettava kirjallisesti hankelupaa kauppa- ja teollisuusministeriöltä.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että maan rajan ylittävän siirtoputken rakentaminen on maakaasumarkkinoiden kehityksen kannalta tarkoituksenmukaista.

Luvassa ei määritellä siirtoputken reittiä.

6 §

Maan rajan ylittävää siirtoputkea koskevassa hankelupahakemuksessa on esitettävä valtioneuvoston asetuksella säädettävät tiedot ja selvitykset.

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (468/1994) tarkoitettua hanketta, hakemuk-

seen on liitettävä mainitun lain mukainen arviointiselostus ennen päätöksentekoa.

Lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen arviointi on otettu huomioon.

7 §

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi määrätä yksittäistapauksessa, että maakaasun tuontia ja vientiä koskevista sopimuksista on ilmoitettava ministeriölle. Ilmoituksessa on annettava ministeriön määräämät tiedot.

7 luku

Ohjaus ja valvonta

1 §

Lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta kuuluu kauppa- ja teollisuusministeriölle.

Maakaasumarkkinaviranomaisen tehtävänä on valvoa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Maan rajan ylittävien siirtoputkien rakentamista sekä maakaasun tuontia ja vientiä valvoo kuitenkin kauppa- ja teollisuusministeriö.

2 §

Jos joku lyö laimin tähän lakiin tai sen nojalla annettuihin säännöksiin tai määräyksiin perustuvan velvollisuutensa, valvontaviranomaisena toimiva kauppa- ja teollisuusministeriö tai maakaasumarkkinaviranomainen voi päätöksellään velvoittaa niskoittelijan määrääjässä oikaisemaan laiminlyönnin. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla.

Tähän lakiin perustuvassa uhkasakkoa koskevassa asiassa noudatetaan, mitä uhkasakolaissa (1113/1990) säädetään.

3 §

Kauppa- ja teollisuusministeriöllä on oikeus määrätä keskeytettäväksi maan rajan ylittävän siirtoputken rakentaminen tai kieltää sen käyttö, jos rakentaminen on aloitettu ilman tämän lain mukaista hankelupaa.

4 §

Jos maakaasumarkkinaviranomaisen käsiteltävänä oleva asia koskee menettelyä, joka

saattaa rikkoa kilpailunrajoituksista annetun lain (480/1992) kilpailunrajoituksia koskevia säännöksiä, maakaasumarkkinaviranomainen voi siirtää asian kilpailunrajoituksia koskevilta osin käsiteltäväksi kilpailunrajoituksista annetun lain mukaisesti.

Maakaasumarkkinoilla ilmeneviä kilpailunrajoituksia ja niiden vahingollisia vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon myös tämän lain ja sen nojalla annetut säännökset ja määräykset.

Päätökseen asian siirtämisestä ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

5 §

Maakaasuverkkotoimintaa, maakaasun myyntiä, varastointia, tuontia tai vientiä harjoittavan henkilön, yhteisön tai laitoksen on annettava kauppa- ja teollisuusministeriölle ja maakaasumarkkinaviranomaiselle tässä laissa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitamiseksi tarpeelliset tiedot. Tämän lisäksi on annettava ministeriölle ja maakaasumarkkinaviranomaiselle muiden tässä laissa tarkoitettujen tehtävien tai kansainvälisten sopimusvelvoitteiden täyttämiseksi tarpeellisia tilasto- ja muita tietoja.

6 §

Tämän lain mukaiset kauppa- ja teollisuusministeriön ja maakaasumarkkinaviranomaisen valvonta- ja muut suoritteet ovat maksullisia. Maksujen osalta noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

8 luku

Vahingonkorvaus ja rangaistukset

1 §

Joka 2 luvun 2 §:n (liittämisvelvollisuus), 2 luvun 3 §:n (siirtovelvollisuus), 3 luvun 2 tai 3 §:n (järjestelmävelvollisuus), 4 luvun 1 §:n (toimitusvelvollisuus) tai 4 luvun 5 §:n (maakaasutoimituksen keskeyttäminen) vastaisella menettelyllä aiheuttaa toiselle vahinkoa, on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

Vahingonkorvauksesta on muilta osin voimassa, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

2 §

Joka harjoittaa maakaasuverkkotoimintaa ilman 6 luvun 1 §:ssä tarkoitettua lupaa tai vastoin luvassa asetettuja ehtoja taikka rakentaa siirtoputken ilman 6 luvun 5 §:ssä tarkoitettua lupaa tai vastoin luvassa asetettuja ehtoja, on tuomittava *luvattomasta maakaasuverkkotoiminnan harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi, jollei teosta muussa laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

3 §

Rangaistus 9 luvun 2 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai jollei siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

9 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Kunta tai sen määräämisvallassa oleva yhteisö voi harjoittaa maakaasuverkkotoimintaa sekä maakaasun myyntiä ja varastointia myös kunnan alueen ulkopuolella.

2 §

Joka tässä laissa taikka sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan on saanut tietoa jonkun liike- tai ammattisalaisuudesta, ei saa niitä ilmaista sivulliselle eikä käyttää hyödykseen.

3 §

Poliisin tulee tarvittaessa antaa virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvontaa koskevissa asioissa. Poliisiviranomaisen tulee tarvittaessa antaa apua myös 7 luvun 3 §:ssä tarkoitettun määräyksen tai kiellon täytäntöönpanossa.

4 §

Kauppa- ja teollisuusministeriön sekä maakaasumarkkinaviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

5 §

Jos hakijalle myönnetään poikkeuslupa kieltäytyä tarjoamasta maakaasun siirtopalvelua, maakaasumarkkinaviranomaisen on noudatettava maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 98/30/EY mainittua menettelyä.

6 §

Jos verkkojen kautta tapahtuvasta maakaasun siirrosta annetussa neuvoston direktiivissä 91/296/ETY tarkoitettua maakaasun siirrosta ei päästä sopimukseen, noudatetaan direktiivissä mainittua menettelyä.

7 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

10 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

1 §

Edellä 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettun siirtovelvollisuuden voimaantuloajankohdasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Siirtovelvollisuutta sovelletaan 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettun asiakkaan tukkumyyjän kanssa tämän lain voimaantulon jälkeen tekemään hankintasopimukseen perustuviin maakaasun

toimituseriin. Siirtovelvollisuutta sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa tehdyllä hankintasopimuksella ostettuun maakaasuun, jos maakaasun hinnoittelusta tai hankintasopimuksen mukauttamisesta vastaamaan tämän lain säännöksiä sovitaan tämän lain voimaantulon jälkeen.

2 §

Edellä 2 luvun 9 §:ssä tarkoitettun hinnoitteluperiaatteen (pistehinnoittelu) ja 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen toimintojen eriyttämisen voimaantuloajankohdasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Maakaasumarkkinaviranomainen voi hakemuksesta yksittäistapauksessa myöntää enintään yhden vuoden lisämääräajan toimintojen eriyttämistä koskevien vaatimusten täyttämiseksi, jos tämä harkitaan hakijan kannalta kohtuulliseksi.

3 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000.

Joka tämän lain voimaan tullessa harjoittaa maakaasuverkkotoimintaa ja joka on tehnyt maakaasuverkkolupahakemuksen kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta, saa jatkaa toimintaansa, kunnes päätös luvasta on tehty.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 3 päivänä toukokuuta 2000
